

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 754

van **JOHAN DANEN**

datum: 17 mei 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Asbestinzameling - Stand van zaken

De Vlaamse Regering keurde in 2014 de opstart van een asbestafbouwplan door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) goed. Op 20 juli 2018 kon de Vlaamse Regering het voorstel rond het actieplan asbestafbouw goedkeuren. Het doel van dit actieplan is om Vlaanderen tegen 2040 asbestveilig te maken. Daarvoor zal de Vlaamse Regering inzetten op vier pijlers: asbestinventarisatie en het asbestcertificaat, de versnelde verwijdering van risicovolle asbesttoepassingen, ondersteuning bij asbestverwijdering en een voorbeeldfunctie vanwege de overheid.

De inschatting was dat er in gebouwen en infrastructuur die dateren van voor 2001 nog 2,3 miljoen ton asbesthoudende toepassingen aanwezig waren. Deze toepassingen konden volgens de inschatting aangetroffen worden in 2,8 miljoen woningen, 354.000 niet-residentiële gebouwen en in 40.000 kilometer aan nutsleidingen.

Werkgevers zijn al sinds 1995 verplicht om een asbestinventaris te bezitten van alle werklocaties. Sinds 23 november 2022 dient een eigenaar van een (residentieel) gebouw dat gebouwd werd voor 2001 ook te beschikken over een asbestattest bij verkoop of schenking. Vanaf 2032 moet er voor elk gebouw dat werd gebouwd voor 2001 een asbestattest beschikbaar zijn.

In februari werden de eerste resultaten van de uitgevoerde onderzoeken in het kader van de opmaak van een asbestattest bekend. In 65 procent van de 40.126 onderzochte woningen werd er asbest aangetroffen. 41 procent van deze woningen kreeg het label 'asbestonveilig'. 59 procent van de woningen werd als asbestveilig beschouwd omdat het aangetroffen asbest nog in goede staat verkeerde en geen risico vormde, bijvoorbeeld omdat de stof afgesloten was en niet bereikbaar was. De OVAM verwacht dat het percentage van woningen waar asbest wordt aangetroffen nog lichtjes zal stijgen.

De lokale besturen zamelden in 2021 ongeveer 30.000 ton asbestafval in. Ten opzichte van 2020 is dat een stijging van 16 procent (2020: 25.732 ton) en de OVAM verwacht dat deze hoeveelheden nog zullen toenemen door de uitbreiding van de inzamelmogelijkheden en de invoering van het asbestattest.

Deze stijgende tendens is ook merkbaar in de evolutie van aanvoer van asbesthoudend afval naar stortplaatsen van categorie 1, 2 en 3. De hoeveelheid aangevoerd asbestcement steeg van 142.797 ton in 2020 naar 179.551 ton in 2021. Opmerkelijk is wel dat de hoeveelheid 'ander asbesthoudend afval' terugviel van 9977 ton in 2020 naar 0 ton in 2021. Op basis van deze cijfers kan worden geconcludeerd dat de hoeveelheid

asbestafval dat ingezameld wordt via lokale besturen minder dan 20 procent bedraagt van de totale hoeveelheden ingezameld asbestafval.

In de periode 2012-2021 werd 1,35 miljoen ton asbestcement ingezameld en 161.243 ton 'ander asbesthoudend afval'.

1. Sinds 2012 werd er 1,35 miljoen ton asbestcement en 161.243 ton 'ander asbesthouden afval' aangevoerd op de stortplaatsen. Bij het uitwerken van het asbestafbouwplan was de inschatting dat er nog 2,3 miljoen ton asbesthoudende toepassingen aanwezig zijn in Vlaanderen. Een simpele rekensom leert dat er nog ongeveer 800.000 ton asbesthoudende toepassingen in residentiële en niet-residentiële gebouwen en nutsleidingen aanwezig moet zijn, zonder rekening te houden met de hoeveelheden die verwijderd werden in de periode 2001-2012.
 - a) Hoeveel asbestafval, opgesplitst in 'asbestcement' en 'ander asbesthoudend afval', werd er ingezameld in de periode 2001-2021?
 - b) Is de eerdere inschatting van 2,3 miljoen ton asbesthoudende materialen (in 2001) nog steeds accuraat of dient dat cijfer bijgesteld te worden? Hoeveel asbesthoudende materialen zijn er nu nog aanwezig in residentiële en niet-residentiële gebouwen en nutsleidingen?
2. Afgaande op de cijfers, was in 2021 16 à 17 procent van asbestafval dat aangeboden werd op de stortplaatsen afkomstig van lokale besturen. Meer dan 80 procent is dus afkomstig van de private markt. Kan de minister deze cijfers bevestigen?
3.
 - a) Hoeveel ton asbest werd er in het kader van het actieplan asbestafbouw ('ondersteuning asbestverwijdering') al ingezameld? Graag een overzicht per jaar sinds 2019.
 - b) Hoeveel van dat asbest was afkomstig van:
 - i. residentiële woningen;
 - ii. niet-residentiële woningen;
 - iii. nutsleidingen?
4.
 - a) Hoeveel ton asbestafval dient er tegen 2040 nog verwijderd te worden om te komen tot een 'asbestveilig Vlaanderen'?
 - b) Op de website van de OVAM is te lezen dat recent onderzoek aangetoond heeft dat alleen al de aanwezigheid van hechtgebonden of niet-hechtgebonden asbest in een gebouw een gevaar kan vormen voor het leefmilieu.

Heeft dit nieuw inzicht gevolgen voor de definitie van 'asbestveilig'?
5. Volgens de OVAM-publicatie 'Tarieven en capaciteiten voor storten en verbranden, actualisatie tot 2021' werd er in 2021 geen 'ander asbesthoudend afval' aangeboden op de stortplaatsen.

Wat is de verklaring voor die sterke daling?

ANTWOORD

op vraag nr. 754 van 17 mei 2023

van **JOHAN DANEN**

1. a) De wijze waarop stortplaatsen asbestafvalstromen categoriseren en rapporteren wijzigde doorheen de jaren. Sinds 2017 wordt ook het asbestafval dat afkomstig is uit de andere gewesten apart gerapporteerd. Pas vanaf 2008 werd een duidelijke uitsplitsing van asbesthoudend afval gedaan waardoor in de cijfers van voor 2008 ook niet-asbesthoudend bouwafval gerapporteerd kan zitten. Dit maakt dat de cijfers van voor 2017 en vooral van voor 2008 met enig voorbehoud moeten gebruikt worden en ook niet zomaar kunnen vergeleken worden met de recente rapporteringswijze met uitsplitsing van oorsprong en onder de noemer asbestcement en ander asbestafval. We ramen het totaal gestort asbestafval in de periode 2001 t.e.m. 2021 op circa 2.167.000 ton. Gebaseerd op de cijfers vanaf 2017 is circa 94% hiervan asbestcement of zo'n 2.036.000 ton. Sinds 2017 is zo'n 7% in Vlaanderen gestort asbestafval afkomstig vanuit de andere gewesten.

b) Gelet op het ontbreken van een centrale databank met inventarisatiegegevens was het cijfer van 2,3 miljoen ton een best mogelijke inschatting op basis van sectorgegevens, steekproeven en historische import- en exportdata. Binnen enkele jaren kunnen we op basis van de asbestattesten in de databank asbestinventarisatie een nieuwe reële inschatting maken.
2. De hoeveelheid asbestcement ingezameld via de recyclageparken en de bronophalingsprojecten bedraagt zo'n 20 % van het jaarlijks totaal afkomstig uit Vlaanderen in de periode 2019 t.e.m. 2021.
3. a) In de referentiejaren 2017 en 2018 voor de opstart van het actieplan werd jaarlijks 137.00 ton asbestafval uit het Vlaams Gewest ingezameld. Reeds in 2019 zien we een onmiddellijk effect met een meerinzameling van 18.000 ton tot 155.000 ton asbestafval. In het lockdownjaar 2020 viel dit logischerwijze terug maar landden we nog steeds op een meerinzameling van 7.500 ton tot 144.000 ton. In 2021 zette de trend zich echter terug door en werd al 25% meer asbestafval ingezameld zijnde 179.000 ton of al 42.000 ton meer ten opzichte van referentiejaren 2017 en 2018.

b) Dit kan enkel indirect worden afgeleid omdat de oorsprong van het asbestafval niet door de stortplaatsen gerapporteerd wordt. De hoeveelheid asbestcement ingezameld via de recyclageparken en de bronophalingsprojecten bedraagt zo'n 25% van het jaarlijks totaal in de periode 2019 t.e.m. 2021 maar is een onderschatting van het aandeel residentieel omdat de hoeveelheid die rechtstreeks door aannemers afgevoerd wordt, hierin niet verrekend is. De jaarlijkse hoeveelheid asbestcementafval afkomstig van nutsleidingen worden niet gerapporteerd maar is verwaarloosbaar vermits de ingeschatte *range* 500 tot 1.000 ton op jaarbasis bedraagt.
4. a) Belangrijk om aan te stippen is dat de jaarlijkse hoeveelheden gestort asbestafval louter als trendindicator gehanteerd worden in opvolging van het asbestafbouwbeleid. De realisatie van het doel asbestveilig Vlaanderen wordt enkel bepaald via de hoofdindicator zijnde het aandeel asbestattesten met conclusie "asbestveilig" in de databank. Momenteel bedraagt dit aandeel 59%. Om het beleidsdoel in 2040 te halen, moet dit aandeel dus naar 100%. Tegen 2032 zou van

elk gebouw ouder dan 2001 een asbestattest in de databank moeten aanwezig zijn. Eigenaars zijn hiertoe verplicht, ook al verkopen ze niet.

- b) Neen. Dit inzicht was één van de aanleidingen voor de opstart van het asbestafbouwbeleid en de conceptuele afbakening van het beleidsdoel 'asbestveilig'.
5. Na nazicht betreft dit een materiële vergissing bij de eindrapportage die zal worden rechtgezet. De hoeveelheid 'ander asbesthoudend afval' afkomstig uit het Vlaamse Gewest bedroeg voor 2021 14.146 ton. Een stijging met zo'n 37% ten opzichte van het jaar voordien.